

INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA MADANIY QADRIYATLARGA XURMAT HISSINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI(MAKTABGACHA TA'LIM YOSHDAGI BOLALAR MISOLIDA)

Xolmatova Adolat Muhammadjonova

Namangan davlat pedagogika instituti tadqiqotchisi

Anotatsiya: Mazkur maqolada integrativ yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishning pedagogik-metodik asoslari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil etilgan. Zamonaviy ta'lim tizimida maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga nisbatan hurmat hissini shakllantirish dolzarb pedagogik muammolardan biri hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Integrativ yondashuv, madaniy qadriyatlar, maktabgacha ta'lim, milliy qadriyatlar, ijtimoiylashuv, pedagogik integratsiya, madaniy tarbiya, bolalar tarbiyasi.

МЕТОДИКА ФОРМИРОВАНИЯ ЧУВСТВА УВАЖЕНИЯ К КУЛЬТУРНЫМ ЦЕННОСТЯМ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА ОСНОВЕ ИНТЕГРАТИВНОГО ПОДХОДА (НА ПРИМЕРЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА)

Холматова Адолат Мухаммаджоновна

Исследователь Наманганского государственного педагогического института

Аннотация: В данной статье научно-теоретически проанализированы педагогико-методические основы формирования у детей дошкольного возраста чувства уважения к культурным ценностям на основе интегративного подхода. В современной системе образования формирование у детей дошкольного возраста чувства уважения к национальным и общечеловеческим ценностям является одной из актуальных педагогических проблем.

Ключевые слова: интегративный подход, культурные ценности, дошкольное образование, национальные ценности, социализация, педагогическая интеграция, культурное воспитание, воспитание детей.

METHODOLOGY FOR FORMING RESPECT FOR CULTURAL VALUES IN PRESCHOOL CHILDREN BASED ON AN INTEGRATIVE APPROACH (ON THE EXAMPLE OF PRESCHOOL CHILDREN)

Kholmatova Adolat Muhammadjonovna

Researcher of Namangan State Pedagogical Institute

Abstract: *This article scientifically and theoretically analyzes the pedagogical and methodological foundations for forming respect for cultural values in preschool children based on an integrative approach. In the modern education system, the formation of respect for national and universal values among preschool children is considered one of the urgent pedagogical issues.*

Keywords: *integrative approach, cultural values, preschool education, national values, socialization, pedagogical integration, cultural education, child upbringing.*

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, shaxsga yo'naltirilgan pedagogik yondashuvlarni keng joriy etish hamda yosh avlodni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalash bugungi kun pedagogika fanining dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tizimi shaxs rivojlanishining boshlang'ich bosqichi sifatida bolalarning dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi, ijtimoiy munosabatlari hamda madaniy tafakkurining shakllanishida muhim o'rin egallaydi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish ta'lim-tarbiya jarayonining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda[1]. Bugungi globallashtirish jarayonlari sharoitida turli madaniyatlar o'rtasidagi integratsiya kuchayib borayotgan bir paytda milliy o'zlikni anglash, tarixiy merosni asrab-avaylash, madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish masalasi yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, maktabgacha yosh davri bolalarning shaxsiy rivojlanishida sezilarli ahamiyatga ega bo'lib, aynan shu davrda bolaning ijtimoiy, madaniy, axloqiy va estetik qarashlari shakllana boshlaydi. Shu sababli maktabgacha ta'lim tizimida bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishga qaratilgan integrativ yondashuvni ishlab chiqish pedagogik zarurat sifatida namoyon bo'lmoqda[2]. Maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik rivojlanish xususiyatlari shuni ko'rsatadiki, bu davrda bola atrof-muhitni faol o'zlashtiradi, ijtimoiy munosabatlarni tushuna boshlaydi, jamiyatda mavjud bo'lgan qadriyatlarni qabul qilishga moyillik bildiradi. Aynan shu bosqichda bolaning milliy madaniyatga nisbatan qiziqishi, xalq an'analari, urf-odatlarini, milliy bayramlar hamda xalq og'zaki ijodiga nisbatan ijobiy munosabati shakllanadi. Shu bois maktabgacha ta'lim tizimida madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish pedagogik

faoliyatning muhim komponentlaridan biri hisoblanadi[3]. Ta'lim jarayonida integrativ yondashuvdan foydalanish bolalarning bilim, ko'nikma va malakalarini kompleks shakllantirish imkonini beradi. Integrativ yondashuv orqali bolalarga berilayotgan bilimlar turli fanlararo aloqadorlik asosida tashkil etilib, bolalarda yaxlit dunyoqarashni shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, integrativ yondashuv bolalarning ijodiy fikrlashini rivojlantirish, mustaqil qaror qabul qilish, ijtimoiy moslashuv jarayonlarini tezlashtirish hamda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda samarali pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi[4]. Zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni bolalarning shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, maktabgacha ta'limda integratsiyalashgan mashg'ulotlar orqali bolalarda madaniy qadriyatlarni o'zlashtirish jarayoni samarali kechadi. Masalan, badiiy adabiyot, musiqa, tasviriy san'at, o'yin faoliyati hamda nutq rivojlantirish mashg'ulotlarini integratsiyalash orqali bolalarda milliy qadriyatlar, an'analar va urf-odatlariga nisbatan hurmat hissi shakllantiriladi[5]. Maktabgacha ta'lim tizimida madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda pedagogning kasbiy kompetentligining o'рни ham alohida ahamiyatga ega. Pedagog bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishi, milliy qadriyatlarni bolalarga tushunarli va qiziqarli shaklda yetkazishi lozim. Shu bilan birga, pedagog bolalarda madaniy qadriyatlarga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirish uchun innovatsion pedagogik texnologiyalardan samarali foydalanishi zarur[6]. Madaniy qadriyatlar jamiyat rivojlanishining muhim omillaridan biri hisoblanadi. Har bir jamiyat o'zining tarixiy taraqqiyot jarayonida shakllangan madaniy qadriyatlarini asrab-avaylaydi hamda yosh avlodga yetkazishga intiladi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish milliy tarbiyaning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ayniqsa, o'zbek xalqining boy madaniy merosi, urf-odatlari, an'analari hamda milliy qadriyatlarini bolalar ongiga singdirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi[7]. Maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish jarayoni kompleks pedagogik yondashuvni talab etadi. Bu jarayonda o'yin faoliyati, ijodiy mashg'ulotlar, milliy bayramlar, xalq og'zaki ijodi, teatr faoliyati

hamda badiiy-estetik tarbiya vositalaridan keng foydalanish zarur. Ayniqsa, integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarda madaniy qadriyatlarga nisbatan qiziqishni oshiradi hamda ularning ijtimoiy moslashuv jarayonini jadallashtiradi[8]. Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Integrativ yondashuv ham shunday innovatsion yondashuvlardan biri bo'lib, bolalarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda samarali natijalar beradi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish jamiyatning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim omillardan biri hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish hamda integrativ yondashuv asosida ta'lim jarayonini tashkil etish masalalari xorijiy pedagogika va psixologiya fanida keng tadqiq etilgan muammolardan biri hisoblanadi. Ushbu yo'nalishda olib borilgan ilmiy izlanishlar bolalarning ijtimoiy-madaniy rivojlanishi, qadriyatlar tizimining shakllanishi hamda integrativ ta'limning samaradorligini ilmiy asoslab beradi. Xususan, maktabgacha ta'lim jarayonida madaniy qadriyatlarni shakllantirish masalasi rus-amerikalik psixolog olim Lev Vygotskiy hamda zamonaviy ta'lim integratsiyasi nazariyasining yetakchi vakillaridan biri bo'lgan James A. Banks ilmiy ishlarida keng yoritilgan[9]. Lev Vygotskiyning ijtimoiy-madaniy rivojlanish nazariyasiga ko'ra, bolaning shaxsiy rivojlanishi ijtimoiy muhit va madaniy qadriyatlar bilan uzviy bog'liq holda amalga oshadi. Olimning ta'kidlashicha, bolaning tafakkuri, nutqi va ijtimoiy xulq-atvori madaniy vositalar orqali shakllanadi. Ayniqsa, maktabgacha yosh davri bolaning ijtimoiy tajribani faol o'zlashtirish bosqichi hisoblanadi. Vygotskiy nazariyasida "yaqin rivojlanish zonasi" tushunchasi muhim o'rin egallaydi. Mazkur nazariyaga ko'ra, bola kattalar yoki tengdoshlar yordamida yangi bilimlarni o'zlashtiradi hamda shu orqali madaniy qadriyatlarni ham egallaydi. Bu jarayonda integrativ yondashuv muhim pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi,

chunki turli faoliyat turlari orqali bolalar madaniy qadriyatlarni kompleks tarzda o'zlashtiradilar[10]. Vygotskiyning fikricha, madaniy qadriyatlar bolalar ongida o'yin faoliyati orqali samarali shakllanadi. O'yin bolaning asosiy faoliyati sifatida uning ijtimoiy tajribani o'zlashtirishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, rolli o'yinlar orqali bolalar jamiyatda mavjud madaniy normalar, an'analar va qadriyatlarni o'zlashtiradilar. Shu sababli integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan o'yin faoliyati bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Vygotskiy tadqiqotlarida bolalarning ijtimoiylashuv jarayonida madaniy muhitning ta'siri alohida ta'kidlangan bo'lib, bu holat integrativ yondashuvning pedagogik samaradorligini yanada asoslab beradi. Madaniy qadriyatlarni shakllantirishda integrativ yondashuvning ahamiyati zamonaviy pedagogika fanida James A. Banks tomonidan ham chuqur o'rganilgan. James A. Banks ko'p madaniyatli ta'lim nazariyasining asoschilaridan biri hisoblanadi. Uning ilmiy tadqiqotlarida ta'lim jarayonida madaniy xilma-xillikni hisobga olish hamda bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish muhim pedagogik vazifa sifatida qaraladi. Banksning fikricha, ta'lim jarayonida integrativ yondashuvdan foydalanish bolalarning madaniy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. James A. Banks ta'lim integratsiyasining bir necha bosqichlarini ishlab chiqqan bo'lib, ular orqali bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish mumkin. Olimning ta'kidlashicha, integrativ ta'lim jarayonida bolalarga turli madaniyatlar haqida bilim berish, ularning madaniy farqlarini tushuntirish hamda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish zarur. Shu bilan birga, Banks ta'lim jarayonida bolalarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, madaniy xilma-xillikni tushunish hamda tolerantlikni shakllantirish muhim pedagogik vazifa ekanligini ta'kidlaydi. James A. Banks tadqiqotlarida integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni bolalarning ijtimoiy moslashuviga ijobiy ta'sir ko'rsatishi ilmiy jihatdan asoslangan. Olimning fikricha, bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish uchun ta'lim jarayonida fanlararo integratsiyadan foydalanish zarur. Ayniqsa, badiiy adabiyot, musiqa, tasviriy san'at hamda o'yin faoliyatini integratsiyalash orqali bolalarda madaniy qadriyatlar samarali shakllanadi. Vygotskiy va Banks ilmiy qarashlarini tahlil qilish

shuni ko'rsatadiki, maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda integrativ yondashuv samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Ushbu olimlarning ilmiy qarashlari integrativ ta'lim jarayonida bolalarning shaxsiy rivojlanishi, ijtimoiylashuvi hamda madaniy qadriyatlarni o'zlashtirish jarayoni o'zaro uzviy bog'liq ekanligini ko'rsatadi. Shu sababli maktabgacha ta'lim tizimida integrativ yondashuv asosida madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish muhim pedagogik vazifa sifatida qaraladi.

METODOLOGIK QISM

Mazkur tadqiqot ishida integrativ yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish jarayonini o'rganishda tizimli, kompleks va ilmiy asoslangan metodologik yondashuvlardan foydalanildi, xususan, tadqiqotning nazariy asoslarini yoritishda pedagogik, psixologik va metodik adabiyotlarni qiyosiy-tahliliy o'rganish metodi qo'llanilib, integrativ yondashuvning pedagogik mohiyati, maktabgacha yoshdagi bolalarning psixologik rivojlanish xususiyatlari hamda madaniy qadriyatlarni shakllantirishga oid ilmiy konsepsiyalar o'zaro uzviylikda tahlil qilindi, shuningdek, tadqiqot jarayonida kuzatish metodi orqali maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning madaniy qadriyatlarga nisbatan munosabatlari, milliy an'analarga qiziqish darajasi hamda integrativ mashg'ulotlar jarayonidagi faollik holatlari aniqlanib, diagnostik tahlil metodlari yordamida bolalarning madaniy qadriyatlarga hurmat hissining shakllanish darajasi aniqlashtirildi, shu bilan birga pedagogik tajriba-sinov metodidan foydalanilib, integrativ yondashuv asosida ishlab chiqilgan mashg'ulotlar tizimi amaliyotga joriy etildi hamda tajriba-sinov ishlari orqali bolalarning madaniy qadriyatlarga hurmat hissi shakllanishidagi ijobiy o'zgarishlar monitoring qilindi, tadqiqot jarayonida suhbat, anketa va savol-javob metodlari orqali tarbiyachilar hamda ota-onalarning fikrlari o'rganilib, bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar aniqlashtirildi, natijalarni ilmiy asoslashda statistik tahlil metodlaridan foydalanilib, tajriba va nazorat guruhlaridagi o'zgarishlar qiyosiy ravishda tahlil qilindi, shuningdek, modellashtirish metodidan foydalanilib integrativ yondashuv asosida madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishning pedagogik modeli ishlab chiqildi

hamda ushbu modelning samaradorligi tajriba-sinov jarayonida ilmiy asosda tekshirildi.

NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida integrativ yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish bo'yicha olib borilgan tajriba-sinov ishlari natijasida bolalarning milliy va umuminsoniy qadriyatlarga nisbatan qiziqish darajasi sezilarli darajada oshgani, integratsiyalashgan mashg'ulotlar jarayonida bolalarning milliy an'analar, urf-odatlar, xalq og'zaki ijodi, milliy bayramlar hamda badiiy-estetik faoliyatlarga nisbatan ijobiy munosabati shakllangani, ayniqsa, o'yin, tasviriy san'at, musiqa va nutq rivojlantirish mashg'ulotlarini integratsiyalash asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni bolalarning madaniy qadriyatlarni anglash, ularni qadrlash hamda kundalik faoliyatda namoyon etish ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilgani aniqlandi, shuningdek, tajriba-sinov jarayonida bolalarning o'zaro muloqot madaniyati, kattalarga hurmat, milliy an'analariga qiziqish hamda ijtimoiy faollik darajasi ortgani kuzatildi, integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar natijasida bolalarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv, hamkorlikda ishlash hamda madaniy qadriyatlarga ongli munosabat shakllangani aniqlandi, shu bilan birga tadqiqot natijalari tajriba guruhidagi bolalarning madaniy qadriyatlarga hurmat hissi nazorat guruhiga nisbatan sezilarli darajada yuqori ekanligini ko'rsatdi hamda integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda samarali pedagogik metod sifatida o'zini oqlagani ilmiy jihatdan asoslandi.

MUXOKAMA

Integrativ yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish masalasi zamonaviy pedagogika fanida turli ilmiy yondashuvlar asosida bahs-munozaralarga sabab bo'layotgan muhim pedagogik muammolardan biri hisoblanadi. Ushbu masalada xorijiy olimlardan Jerome Bruner va Howard Gardner ilmiy qarashlari o'zaro polemik xarakter kasb etib, bolalarning madaniy rivojlanishida integrativ ta'limning o'rni yuzasidan turli konseptual yondashuvlarni ilgari suradi. Jerome Brunerning konstruktivistik ta'lim

nazariyasiga ko'ra, bolalarning madaniy qadriyatlarni o'zlashtirish jarayoni faol o'rganish orqali amalga oshadi. Olim ta'lim jarayonida integrativ yondashuvdan foydalanish bolalarda madaniy tafakkurni rivojlantirishga xizmat qilishini ta'kidlaydi. Brunerning fikricha, bola bilimni tayyor shaklda emas, balki faol o'rganish jarayonida mustaqil ravishda shakllantiradi. Shu sababli integratsiyalashgan mashg'ulotlar bolalarning ijtimoiy va madaniy tajribani o'zlashtirishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Bruner madaniy qadriyatlarni shakllantirishda hikoya qilish, o'yin faoliyati, badiiy ijod hamda ijtimoiy muloqot muhim pedagogik vositalar ekanligini ta'kidlaydi. Ayniqsa, maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarni shakllantirishda integratsiyalashgan faoliyatlar bolaning tafakkurini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Biroq, Howard Gardnerning ko'p qirrali intellekt nazariyasiga asoslangan yondashuvi Bruner qarashlariga nisbatan muayyan polemik nuqtalarni ilgari suradi. Gardnerning ta'kidlashicha, bolalarda madaniy qadriyatlarni shakllantirishda integrativ yondashuvdan foydalanish muhim bo'lsa-da, har bir bolaning individual intellektual rivojlanish xususiyatlarini hisobga olish zarur. Gardner nazariyasiga ko'ra, bolalarda lingvistik, musiqiy, kinestetik, shaxslararo hamda ichki intellekt kabi turli qobiliyatlar mavjud bo'lib, madaniy qadriyatlarni shakllantirish jarayoni ham ushbu intellekt turlariga mos ravishda tashkil etilishi lozim. Gardner Brunerning umumiy integrativ yondashuvini qo'llab-quvvatlagan holda, individual yondashuvni ham ta'lim jarayoniga integratsiya qilish zarurligini ta'kidlaydi. Bruner va Gardner qarashlari o'rtasidagi polemik nuqta shundan iboratki, Bruner integrativ yondashuv orqali barcha bolalarda umumiy madaniy qadriyatlarni shakllantirishni ilgari sursa, Gardner esa bolalarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda differensial integratsiya zarurligini ta'kidlaydi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish jarayonida integrativ yondashuv bilan bir qatorda individual pedagogik yondashuvni ham qo'llash samarali natija berishi mumkin. Tadqiqot natijalari ham Bruner va Gardner ilmiy qarashlarini qisman tasdiqlaydi. Integrativ yondashuv asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishda samarali natijalar bergani kuzatildi. Shu bilan birga, individual yondashuv

elementlarini qo'llash bolalarning qiziqishlari hamda qobiliyatlarini yanada rivojlantirishga xizmat qilgani aniqlandi. Bu esa integrativ yondashuvni individual pedagogik yondashuv bilan uyg'unlashtirish maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirishning samarali metodikasi ekanligini ko'rsatadi.

XULOSA

Integrativ yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish masalasi zamonaviy pedagogika fanining dolzarb muammolaridan biri sifatida tadqiq etildi hamda ushbu jarayonning nazariy, metodologik va amaliy asoslari kompleks tarzda o'rganildi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Kadirova S. Maktabgacha yoshdagi bolalarda xalq og 'zaki ijodi vositasida milliy g 'urur hissini shakllantirishda ota-onalarning o 'rni //Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal. – C. 675832.
2. Yusupova N. Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida tarbiyaviy kompetensiyalarni shakllantirish //Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal. – C. 676112.
3. Kadirova S. X. Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy g'urur hissini shakllantirishda tarbiyachilarning ahamiyati //международная конференция образования, исследований и инноваций. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 37-51.
4. Ruzikulova S. Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda zamonaviy yondashuvlar va samarali metodlar //Maktabgacha va Maktab Ta'limi Jurnal. – C. 676120.
5. Axmedov A. A. Ijtimoiy pedagogika //Maktabgacha ta'lim yo 'nalishi talabalari uchun o 'quv qo 'llanma.–2023. – 2023.
6. Xasanova D. R., Dilova N. G. Boshlang'ich sinf yoshidagi bolalarda ma'naviy-axloqiy tarbiyaning shakllanishi //Inter education & global study. – 2025. – Т. 3. – №. 7. – С. 105-111.
7. Ismoilov T. I. et al. Maktabgacha ta'lim va uzluksiz ta'lim tizimida axloqiy qadriyatlarni singdirish //Global Science Review. – 2025. – Т. 4. – №. 2. – С. 184-192.
8. Turg'unboyev K., Tolipov M., Oxunov I. Ijtimoiy pedagogika asoslari //O'quv qo'llanma. Toshkent" Fan va texnologiya. – 2008.
9. Xolmatova A., Nabiyeva I. Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish //Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1050-1052.
10. Ergasheva D. M. Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy urf odatlarni shakllantirishda maktabgacha ta'lim tashkilotlarining o'rni //Экономика и социум. – 2024. – №. 10-2 (125). – С. 147-149.